

KAROL PIETA – ZBIGNIEW ROBAK

(EDITORI)

BOJNÁ

2

NOVÉ VÝSLEDKY VÝSKUMOV
VČASNOSTREDOVEKÝCH HRADÍSK

NITRA 2015

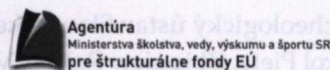
BOJNÁ

2

NOVÉ VÝSLEDKY VÝSKUMOV VČASNOSTREDOVEKÝCH HRADÍSK

Karol Pieta, Zbigniew Robak

Andrea Bartošková, Jozef Csütörtöky, Ivan Čížmář, Jozef Dorica,
Zdeněk Farkaš, Luděk Galuška, Milan Hanuliak, Joachim Henning, Karl-
Uwe Heussner, Miriam Jakubčinová, Jiří Janošík, Špela Karo, Timotej Knific,
†Jiří Kohoutek, Milan Kohút, Ján Lukačka, Daniel Ozdín, Matej Ruttkay,
Alexander Teodor Ruttkay, Vladimír Turčan, Šimon Ungerman, Terézia Vangľová

Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Publikácia bola vyhotovená v rámci projektu Centrum výskumu najstarších dejín stredného Podunajska za podpory Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Projekt je financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ (Európsky fond regionálneho rozvoja) v rámci operačného programu Výskum a vývoj, Opatrenie 2.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce.

Vybrané príspevky vznikli v rámci projektu APVV-0553-10 Medzi starovekom a novovekom.

Karol Pieta, Zbigniew Robak

Andrea Bartošková, Jozef Csütörtöky, Ivan Čižmář, Jozef Dorica, Zdeněk Farkaš, Luděk Galuška, Milan Hanuliak, Joachim Henning, Karl-Uwe Heussner, Miriam Jakubčinová, Jiří Janošík, Špela Karo, Timotej Knific, Jiří Kohoutek, Milan Kohút, Ján Lukačka, Daniel Ozdín, Matej Ruttkay, Alexander Teodor Ruttkay, Vladimír Turčan, Šimon Ungerman, Terézia Vangľová

BOJNÁ 2

Nové výsledky výskumov včasnostredovekých hradísk

Nitra 2015

ARCHAEOLOGICA SLOVACA MONOGRAPHIAE
Fontes, Tomus XX

Hlavný redaktor – doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc.

Recenzenti – doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc.

English translation – dr Magdalena Adamus
Deutsche Übersetzung – PhDr. Lubomír Novotný, PhD.

Počítačová sadzba – Peter Červeň

Návrh obálky – Mgr. Zbigniew Robak, PhD.

Tlač – KASICO a. s. – tlačiareň cenín – Bratislava

Rozširuje – Archeologický ústav SAV
Akademická 2, 949 21 Nitra
tel.: +421/37/6943 209
fax.: +421/37/733 56 18
e-mail: nraukniz@savba.sk

Titulka – Opaskové kovanie z Bojne (Z. Robak).

© Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, Nitra 2015

© Karol Pieta, Zbigniew Robak, Miriam Jakubčinová, Terézia Vangľová, Vladimír Turčan, Jozef Csütörtöky, Ján Lukačka, Milan Kohút, Daniel Ozdín, Jiří Janošík, Zdeněk Farkaš, Andrea Bartošková, Ivan Čižmář, Jiří Kohoutek, Luděk Galuška, Milan Hanuliak, Špela Karo, Timotej Knific, Alexander Teodor Ruttkay, Šimon Ungerman, Jozef Dorica, Matej Ruttkay, Joachim Henning, Karl-Uwe Heussner, 2015

Vydal Archeologický ústav SAV

ISBN 978-80-89315-60-4

OBSAH

Predhovor.....	7
Foreword	8
<i>Karol. Pieta</i>	
Včasnostredoveké mocenské centrum Bojná – výskumy v rokoch 2007-2013.....	9
Frühmittelalterliches Machtzentrum Bojná – Ausgrabungen in den Jahren 2007-2013	43
<i>Zbigniew Robak</i>	
K otázke počiatkov včasnostredovekého osídlenia Bojnei	51
On the question of beginning of the early medieval settlement at Bojná	61
<i>Miriám Jakubčinová – Terézia Vangľová</i>	
Príspevok k vnútornej zástavbe hradiska Bojná I-Valy	63
Beitrag zur Bauweise des Burgwalls Bojná I-Valy	89
<i>Miriám Jakubčinová</i>	
Ostrohy s háčikmi z Bojnei	91
Hakensporen aus Bojná	106
<i>Vladimír Turčan</i>	
K geografickému a historickému pozadiu uloženia depotov v Bojnei	109
Zum geographischen und historischen Hintergrund der Hortdeponierungen in Bojná	113
<i>Jozef Csütörtöky</i>	
Nové poznatky k ikonografii a ikonológii pozlátených medených plakiet z Bojnei a hypotetická rekonštrukcia ich aplikácie.....	115
Neue Angaben zur Ikonographie und Ikonologie der vergoldeten Kupferplaketten aus Bojná und die Rekonstruktion ihrer Verwendung.....	137
<i>Ján Lukačka</i>	
Bojná vo vrcholnom a neskorom stredoveku	139
Bojná in Hoch- und Spätmittelalter.....	144
<i>Milan Kohút</i>	
Geologické predispozície vzniku sídiel pri Bojnei	145
Geological predispositions for creation of the settlements near Bojná	152
<i>Daniel Ozdín – Jiří Janošik – Zdeněk Farkaš</i>	
Metalografická analýza zvona z Bojnei	155
Metalgraphische Analyse der Glocke aus Bojná.....	167
<i>Andrea Bartošková</i>	
Reinterpretace sídelně-historického vývoje raně středověké Budče na základě nejnovějších poznatků	171
Neue Deutung der siedlungsgeschichtlichen Entwicklung der frühmittelalterlichen Budeč aufgrund der aktuellen Kenntnisse	181
<i>Ivan Čižmář – Jiří Kohoutek</i>	
Hradisko Klášťov u Vysokého Pole (okr. Zlín)	183
Der Burgwall Klášťov bei Vysoké Pole (Bez. Zlín).....	192
<i>Luděk Galuška</i>	
K problematice zlata na Velké Moravě	195
On the issue of gold in Great Moravia.....	202
<i>Milan Hanuliak</i>	
Opevnené sídlisko v Mužle-Čenkove.....	205
Befestigte Siedlung in Mužla-Čenkov	217

<i>Špela Karo – Timotej Knific</i>	
Cross-shaped Strap Dividers from Gradišče hill above Bašelj, Slovenia	219
Křížové rozdeľovače remeňov z vrchu Gradišče nad Bašljem v Slovinsku	231
<i>Alexander Teodor Ruttkay</i>	
Výskum Rotundy sv. Juraja v lesoch nad Nitrianskou Blatnicou a osídlenia mikroregiónu v 9.-13. storočí.....	233
Nitrianska Blatnica. Der Ursprung und die Geschichte der Hl. Georg Rotunde und die umliegende Besiedlung im 9.-13. Jahrhundert nach den archäologischen Forschungen	247
<i>Šimon Ungerman</i>	
Mečové pásy z 9.–10. storočia v západnej a strednej Európe (typológia, chronológia, proveniencie a symbolika).....	251
Schwertgurte des 9. bis 10. Jahrhunderts in West- und Mitteleuropa: Typologie, Chronologie, Herkunft und Symbolik.....	276
<i>Jozef Dorica</i>	
Predrománska Rotunda sv. Juraja pri Nitrianskej Blatnici vo svetle reštaurátorského výskumu a reštaurovania a jej nové zaradenie v kontexte najstarších sakrálnych stavieb na Slovensku.....	281
Vorromanische St. Georg-Rundkirche bei Nitrianska Blatnica im Lichte der Restauratorenforschung und Restaurierung und ihre neue Eingliederung im Rahmen ältester Sakralbauten in der Slowakei	295
<i>Matej Ruttkay</i>	
Využitie leteckej prospekcie a skenovania pri výskume hradísk a ich zázemia na západnom Slovensku.....	297
Application of the aerial prospection and scanning for research of hillforts and their hinterlands in Western Slovakia	330
<i>Joachim Henning – Karl-Uwe Heussner – Karol Pieta – Matej Ruttkay</i>	
Bojná a datovanie hradísk Nitrianskeho kniežatstva. Prínos prírodovedných metód k archeologickému výskumu.....	335
Bojná and the dating of hillforts of the Nitra Principality. Contribution of natural sciences to the archaeological research.....	344
Literatúra.....	347
Index	381